

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Discurs

rostit în parlament de dl. VASILE
GOLDIȘ, la proiectul învățământului
primar.

D. V. Goldiș: (Este întâmpinat cu aplause de membrii partidului național).

D-le președinte, d-lor deputați, îmi pare foarte rău că timpul este așa de înaintat și nu aș voi să abuzez prea mult de răbdarea d-voastră.

E regretabilă această grabă la pertractarea legii școlare. Și peste tot trebuie să exprim regretul meu că în Parlamentul României, legiferarea se face în chip ușuratic, și ea nu este la nivelul la care cred că am dori cu toții să fie.

Această grabă, această fugă, această impaciență la discutarea legilor, cred că nu este în folosul țării și nici în folosul acelor interese asupra cărora se legiferează.

La discutarea ori cărei legi școlare, oratorul de regulă, începe cu fraza banală: „d-lor, acum se pertractează o chestiune de cea mai mare importanță și dintre cele mai mari ale țării: este vorba de școală, de școala care este viitorul neamului, de școala care creiază acest viitor“.

Nimeni nu ar trage la îndoială adevărul acestor declarațiuni, dar cu atât mai mare trebuie să fie regretul nostru, când vedem că însemnătatea și a acestei legi școlare se devalvează prin procedura ce se aplică la discutarea ei.

Se începe discuția asupra ei în ședința de zi, apoi se aruncă în ședințele de noapte, la urmă se ia dela ordinea zilei ca să poată fi discutată legea minelor căreia — așa se vede — i se dă importanță mai mare, fiindcă ea prevede producția aurului, iar în sârmana lege a școlii se prevede numai viitorul unui neam. (Aplause pe băncile partidului național).

De luni de zile legea învățământului primar eră adusă la Corpurile legiuitoare, dar discutarea ei s'a amânat pentru sfârșitul sesiunii parlamentare, când fiecare dintre noi așteaptă cu nerăbdare ziua când să plecăm de aci.

Este caracteristic lucrul acesta pentru țara noastră.

Și atunci, dați-mi voie, să nu încep cu fraza banală despre importanța legii care ne preocupă.

Se discută o biată lege batjocorită care nici nu corespunde adevăratelor trebuințe ale țării, dar care mai ales nu va putea să fie pusă în aplicare așa după cum am dori, și după cum cred, chiar d. ministru care ne-o prezintă, o dorește.

Fără îndoială, nimeni nu poate să tragă la îndoială bunele intențiuni ale aceluia care ne-a prezentat legea aceasta.

D. ministru de instrucțiune este în deobște cunoscut în țara întreagă ca omul cel mai bogat în bune intențiuni, aș putea spune, el este vistierul bunătaților și robinetul nesecat al tuturor promisiunilor fericitoare pentru fiecare în parte și în general pentru neamul nostru întreg. (Aplause unanime.)

El onorează această neîntrecută bunăvoință, care indică un fond curat, un suflet idealist și de bine doritor.

Cu atât mai mult trebuie să-l compătimim, când de cele mai multe ori, îl vedem strâmtorat și redus în intențiunile sale de alte puteri pe cari și noi le cunoaștem, dar pe cari le cunoaște mai vârtos d-sa, alte puteri cari îl strâng în cătușe de fier, ca să nu poată să dea ceea ce sufletul lui ar putea să dea țării acesteia.

Atunci d-lor, fiindcă d-sa este pus în imposibilitate de a da ceva real pe terenul învățământului, atunci ce a făcut? Ne-a prezentat o lege admirabilă din toate punctele de vedere aproape perfectă.

D. Simionescu a arătat că în legea aceasta nu lipsește absolut nimic.

Aică, spunea d. Simionescu — un prea distins fruntaș al partidului liberal — dacă legea aceasta s'ar traduce în toate limbile civilizate din lume și s'ar trimite la Londra, la New-York și la Paris și străinătate, ne-ar cunoaște după legea aceasta a învățământului primar, ar zice: fericită țara românească că are o asemenea lege de învățământ primar!

Dar satele noastre zac în întunerecul cel mai grozav, bezna se risipește asupra bieților noștri săteni!

Când ar veni acel englez cu legea în mână ar zice: dar unde este țara în care se găsește în aplicare această lege? (Aplause din partea opoziției).

Bineînțeles, d-lor deputați, d-voastre cu deosebire acei cari ședeți atât de tihniți pe băncile majorității, d-voastre aveți cele mai bune nădejdi că se va întrupa aceasta lege și-și va produce roadele sale...

O voce: În viitor.

D. V. Goldiș: În viitor, ne spune și d. ministru, și această nădejde este întemeiată, — zice-se — pe trecutul glorios al partidului liberal.

D. Simionescu a făcut și cu acest prilej apologia partidului liberal și a muncii desinteresate, înțelepte, pe care acest partid politic ar fi depus-o întru crearea învățământului în Statul român.

Atunci noi am crede că după 60 de ani de guvernare — fiind în deobște cunoscut că de fapt partidul liberal domnește de 60 de ani în țara aceasta, fie că sunteți la guvern, fie că sunteți în opoziție am putea aștepta ca după 60 de ani, să se fi produs ceva rezultate culturale, rezultate școlare măcar, pentru că pe celelalte deocamdată nu le examinăm...

O voce: N'ați aflat nimic?

D. V. Goldiș: D-ta de unde ești? din Vechiul Regat, ești din Ardeal? Dacă ești dela noi, nu ai nici o îndreptățire să-ți dai păreri despre Vechiul Regat, fiindcă d-ta atunci ești un regionalist care nu ai competența să critici Vechiul Regat.

Dacă ești de aici, atunci eu am să-ți dau răspunsul nu prin aprecieri ale mele, ci prin ale unor bărbați de aici, cari spun la ce rezultat a ajuns această stăpânire de 60 de ani a d-voastre, cu deosebire pe terenul școlar.

Așa, un fruntaș al învățământului, care a fost mâna dreaptă a marelui Haret, Teodoru, scria într-o carte, — foarte înțeleaptă de altminteri, — tocmai când se pregăteau proiectele de legi ale lui Haret, spunea: „concepțiunea morală a fost străina de organizatorii școlii, ea n'a jucat în programele pedagogice decât un rol secundar.

Chiar în momentul acesta, nu problema morală ne preocupă în primul loc“. Aceasta a fost în anul 1904, acum 20 de ani. Dar să vă spun pe unul, care este mai recent, din 1918 și care a fost ministru al instrucțiunii.

D. Dr. C. Angelescu, ministrul instrucțiunii: Cine este?

D. V. Goldiș: Este fostul ministru al instrucțiunii, d. Simeon Mehedinți, (exclamări) un bărbat distins al țării românești, un bărbat născut din țărani care a trecut toate școlile din țara aceasta, care a fost învățător, profesor și acum profesor universitar. Recunosc, că are un mare cusur, nu aparține partidului liberal, dar nimeni nu-i poate contesta dreptul, că reprezintă cultura românească, cunoaște țara românească și cunoaște istoria acestei școli. Iată ce spunea d. Simeon Mehedinți în anul 1918. „Hotărît, nu suntem departe de adevăr, dacă vom afirma, că învățământul nostru rural aproape nu există. Instrucțiunea publică a lucrat și lucrează sistematic la zdruncinarea acestei țări. Guvernele din această țară au atentat sistematic la însăși ființa poporului român“. Constatările lui Teodoru în 1904 și ale d-lui S. Me-

hedinți în 1918 ne pot numai explica dureroasa exclamare a lui Eminescu: „La noi totul e spoială, noi nu credem în nimic“.

Și atunci, d-lor să-mi dați voie să vă spun, ce impresiuni am avut eu, când am studiat acest proiect de lege. Am avut impresiunea, că mă aflu în fața unui Don Juan, care vrea să apară, întotdeauna, înaintea lumii, foarte bine îmbrăcat și care, pe hârtie, își alcătuește garderoba, începând cu frac, clac și lac, până la pijamaua de mătase și, când colo, apare pe stradă tot în zdrențe.

Nu vă voiu obosi d-lor, prea mult cu lucruri de a doua mână. S'a discutat frumos această lege, s'a discutat în amănunte, deaceia, mă voiu referi numai la acele puncte, față de cari cred, că am datoria, și ca membru al unui partid și ca om de școală și ca o personalitate oarecare, să-mi spun cuvântul, mai ales față de acelea, care mi se par, că nu sunt la locul lor, cu intențiunea nu numai de a vă spune părerile mele, ci de a crea o atmosferă, în care să prindă rădăcini câte o dorință de îndreptare și să înduplece eventual și pe d. ministru ca să revină asupra unor dispozițiuni din această lege, să le schimbe în interesul însuși al învățământului.

Și voiu lua, d-lor, prima chestiune: obligativitatea.

Bineînțeles, toată lumea aprobă obligativitatea învățământului primar.

Trebuie să aducem laude d-lui ministru, că a început să așeze, în această lege, acest principiu, cu mai multă putere, creiând penalități și posibilități de a sili pe cei îndărătnici ași trimete copiii la școală. Cred însă, că s'a mers prea departe în această direcțiune, deoarece, ca să silești mulțimea să-și trimeată copiii la școală, trebuie, ca în acelaș timp, ministrul să creeze tuturor posibilitatea nu numai de ași trimete copiii la școală, dar și să aibă unde să-i trimeată, să aibă cu ce să-i trimeată, căci nu este destul să punem omului îndatorirea de ași trimete copilul la școală, dacă nu va avea învățători, nu va avea clase sau mijloace de învățătură. Și atunci, de ce să crezi obligativitatea aceasta într'un spirit așa de riguros, cât timp nu i se pune omului la dispoziție și posibilitățile de a putea să îndeplinească aceste îndatoriri? Nu vreau să intru în amănunte dar, în deosebi, mă refer la o chestiune, care până acum, în legislația școlară a României n'a existat. Este adevărat, că într'unele țări, există pedeapsa cu închisoare pentru acei ce nu-și dau copiii la școală. Cred însă, că la noi s'a mers prea departe cu măsura aceasta. În adevăr, ca să pedepsești cu închisoare pe cineva, care nu-și trimete copilul la școală, este oribil. Există în scopul acesta o serie întregă de alte mijloace, chiar afară și de amendări.

Dacă școala va fi atrăgătoare, o oază frumoasă, la care se duce cineva cu adevărată plăcere, dacă

învățătorul va crea o atmosferă senină și dulce între elevii săi cari să povestească cu drag de ceea ce au văzut și auzit în școală, este imposibil ca părinții să nu-și trimeată copiii la asemenea școală. Dar eu mai am teamă și din alt punct de vedere. La noi justiția, cu deosebire dela unire încoace, este foarte îngreunată. Nu sunt avocat, dar aud dela advocați și pricinași că se așteaptă sentințe ani de zile, fiindcă judecătoriiile sunt atât de congestionate, încât n'au timpul necesar să termine lucrările. Acum le congestionăm și mai mult cu sarcina, ca să judece pe părinții cari nu-și trimet copiii la școală.

Dela judecătorul de ocol se va apela la tribunal și toate aceste foruri judecătorești vor trebui să aducă în aceste chestiuni sentințe de urgență, va să zică înlăturând seria celorlalte procese.

De aci încolo, o mare parte din timpul judecătorului de ocol va fi folosit la judecarea proceselor pentru netrimiteria copiilor la școală și pedepsirea părinților cu închisoare. Vă puteți închipui ce lucru se dă prin aceasta tribunalelor și judecătoriiilor de ocol, și cred în mod inutil.

(Va urma).

Cuvântare

rostită în Moșnița, la Adormirea Născătoarei de Dumnezeu, din prilejul sfințirii clopotelor de preotul IOAN ILIOVICIU.

„Ochii mei vor fi deschiși și urechile mele ascultătoare, spre rugăciunea locului acestuia“.

II. Paralipomena 7. 15.

Iubiți creștini!

Aceste sunt cuvintele, pe cari le rostește Dzeu Tatăl, când își arată dorința, ca oameni să-și aibă locuri anumite pentru preamărirea sa. Ba ne arată chiar și felul, cum trebuie ridicate lacașurile sfinte. (Eșire cap. 25-26).

Și aceasta nu o face bunul Dumnezeu că doară n'ar fi lăudat și preamărit și afară de sfintele biserici, căci El este pretutindeni, „unde sunt adunați doi sau trei întru numele meu, acolo sunt și eu în mijlocul lor“ zice Domnul. Ci El a voit să aibă locuri anume sfințite, aci pe pământ, ca oamenii adunându-se în aceste locuri, să devină și ei mai cinstiți, mai mai curați și mai buni.

Aceste lacașuri sfințite și închinare lui Dzeu, numite biserici, se deosebesc foarte mult de celelalte zidiri. Întâi prin înfățișarea lor exterioară impunătoare a doua oară prin frumusețea internă care însuflă fioară de evlavie, celor ce intră în ele. Când vezi departe, departe, din bătea soarelui, turnul sfelt al unei biserici, și ți se furișează pe la urechi sunetul duios și

metalic al clopotelor, te copleșesc gânduri tainice de credință, în acela care ocârmuiește destinele oamenilor. Iar dacă pășești în sf. biserică, sufletul se ridică sus pe aripile credinței, căci sfintele icoane ne transpun în lumea sfinților.

Un părinte bisericesc zice: „O singură zi petrecută în casa lui Dzeu, prețuiește mai mult decât una mie de zile în casele păcătoșilor“. „Eu sunt ușa prin mine de va intra cineva; se va mântui“ zice Mântuitorul Cristos. Ceea ce înseamnă că sf. biserică este ușa sau poarta, pe unde intrăm în împărăția lui Dzeu.

Deci aici pe această poartă să intrăm Iubiților, Creștini, aici să alergăm cu mic cu mare, cu bătrân și tiner, aici în sf. biserică să venim cu sufletele noastre însetate și să le adăpăm din izvorul limpede și dătător de viață al sfintei noastre credințe.

Bisericile sunt depozitara și visteria unde sa păzit și în trecut și se va păzi vecinic vârtuțile: credința, iubirea și speranța.

Sentimentul religios clădit pe aceste vârtuți și propovăduit de slujitorii bisericeii, a fost pârgăhia care ne-a susținut pe noi ca neam.

Sf. Scriptură, este cartea care tâlmăcită după înțelesul cel adevărat, ne deschide mintea și cugetul ca să vedem mai bine pe Dumnezeu. Lucruri îndepărtate de ochi nostri, le putem vedea cu ochii credinței foarte de aproape. După cum ne spune vestitul cronicar Miron Costin și strămoșii noștri țineau mult la cele sfinte „Limbă lege lucruri sfinte la bătrâni erau“.

Însă când vorbim de biserică noastră strămoșească vorbim de însuși neamul nostru românesc al cărui ființă și suflet este contopit cu religia noastră ortodoxă. La acest lăcaș sfânt și scump nouă alergăm azi plini de bucurie toți locuitorii comunei noastre că azi auzim pentru prima dată sunetul duios al noilor clopote cari ne chiamă la rugăciuni. Dușmanul care ne-a ținut sub călcâiu, ne-a răpit clopotele vechi, au plâns după ele tot satul. În năcazul nostru ne-am procurat unul de oțel de care ne-am folosit până acum.

Astăzi I. C. năcazul și jalea după clopotele duse se preface în bucurie, căci azi ne-am strâns aici în număr neobicinuit de mare ca să sfințim și să predăm destinației lor cele trei clopote frumoase ce stau în fața noastră.

Toți știți despre felul cum am câștigat aceste clopote. Urmând cuvintelor sfintei scripturi: „toate câte vreți, rugându-vă să credeți că veți lua“, m'am adresat cu un apel la frații noștri consăteni emigrați în America. Și apelul nostru a aflat răsădit le ei căci s-a grăbit cu adevărata credință iubitul nostru frate Vichentie Drăgut, care a dăruit singur clopotul cel mare numit „Credința“. Dania a făcut-o în numele său al soției sale Maria și al fiilor lor Vichentie și Maria.

Cu aceeași dragoste ne-a răspuns Stefan Golgoți cu tovarășii săi Moisă Turchan, T. Pitău, și P. Vancea, dăruind clopotul mic „*Dragostea*“. Iar poporul nostru dreptcredincios, noi I. C. cu nădejdea în bunăta-tea lui Dzeu, am procurat clopotul mijlociu „*Nădejdea*“

Credința nădejdea și dragostea ne-a ajutat pe toți că azi putem vedea această mândră podoabă a bisericii noastre. Și cu inima plină de bucurie mulțumesc tuturor donatorilor dar mai pre sus de toate fraților de peste Ocean, cari ne-au surprins așa de plăcut cu darul lor azi când lumea este atât de stricată. Generosul lor gest să ne servească de exemplu când este vorba de jertfa ce trebuie s-o depunem pe altarul bisericii, ochii lui Dzeu. să vibrească pururi spre noi și urechile lui să asculte glasul rugăciunii noastre, să binecuvinteze pe cei ce iubesc buna cuviința casei sale „iar frați lor emigrați în America să le trimiță înger pacinic, care să-i conducă spre lucruri bune, ca în pace, cu spor bun și cu bunăvoie să se reîntoarcă în satul nostru.

Iară voi clopote, cu sfințenia ce-ați primit, fiți tovarășii noștri nedespărții: Însoțiți-ne dela naștere până la moarte. Cu sunetul vostru duios chemați-ne la rugăciuni, îndemnați-ne la frică de Dzeu și la plinirea poruncilor lui. Vestiți nașterea și botezul nostru, dar deplângeți pe cei rătăciți dela turma acestei sf. biserici. Glasuiți la cununii iar pe cei ce trăesc în nelegiuire treziți-i, să alerge după binecuvântarea bisericii. Plângeți pe cei ce merg la morminți, îi mângâiați pe cei ce rămân și sufăr. Ridicați mereu glasul vostru spre cer, „pentru bunăliniștea văzduhurilor, pentru îmbelșugarea roadelor pământurilor și pentru vremi cu pace, și astfel bine cuvântând pe Dzeu să-L preamărim. Amin.

Ruperea pecetilor papistășești la Drăguș

Cu solemnitate care a impresionat adânc pe ascultători, Duminecă la 11/24 August 1924 s'a săvârșit ultimul act al ruperii pecetilor papistășești în Drăgușul Țării Oltului, cu frumoși bărbați și portul dacic. Încă de Sâmbătă, 10/23 August a.c. des de dimineață s'a simțit că drumul frățesc al păcii dela Drăguși va avea caracter impresionant. Abia se ivise soarele și reprezentantul papistășiei blăjene, canonicul adus din protopopiatul unit al Bucureștilor, s'a ivit la Drăguși, ca, dacă se va mai putea, să păstreze și pe mai departe vrajba și despărțirea între frați. Alt canonic, sau tot un fel de reverendissim, îi așteaptă solia în comuna Vistea de jos. Incercarea întâiului n'a reușit, cea de a doua a celui de aldoilea cu însoțirea protopopului Racovița a zdrobit cu desăvârșire nădejdea de mai departe învrăjbire, căci drumul păcii și al înfrățiri era bine păzit de sufletele deștepte ale credincioșilor.

Voința poporului și stăruitoarea cerere a drăgu-

șenilor a îndemnat pe I. P. S. mitropolit al Ardealului *Nicolae* să-și trimită reprezentantul său, pe domnul protopop al Avrighului Ion Căndea, ca după ce s'a satisfăcut legii de trecere să se facă primirea fraților în sinul parohiei ortodoxe conform dispozițiilor Statului Organic și să li se așeze preot de acum cu frățiască îngrijire pentru toți.

Duminecă dimineață, poporul în haina de sâr-bătoare a venit la biserica ortodoxă în care servea pâr. protopop Ion Căndea, cu asistența preoților din jur. Când stranele au început cântarea doxologiei, clopotele biserici au început să sune ceasul înfrățirii. Toți preoții, în mijloc cu protopopul, îmbrăcați în odăjdii, au ieșit din biserică, întru întimpinarea preotului *Gheorghe Jurcovan*, care împreună cu poporul său, foști uniți, venea dela bisericuța umilirii, aducând cu sine sf. Potir, sf. antemis discul și sf. acopereminte, evanghelia, icoane și tot ce aveau. Adevărat semn al vremii a fost acest moment, solemn și sfânt. Preotul, fost unit, întoarce vremea dela 1700 și acum trecut la biserica veche, predă reprezentantului mitropolitului de Alba-Iulia și Sibiu, sfințele biserici, rupând pecetie despărțirii. Cu adâncă tremurare a întregii sale ființe, în aerul ozonat și senin, sub asistența sufletească a inimilor înduioșate de sârbătoarea momentului istoric, preotul Jurcovan rostește următoarea cuvântare:

Prea Cucernice părinte protopop, Cucernici frați în Hristos și iubiți creștini, — Drumul pe care-l facem noi acum e drumul frăției. Pașii noștri se îndreaptă către dragostea frățiască, către adevărul cel mântuitor și către biserica strămoșească a neamului nostru.

Oare când-va înaintașii noștri, ademeniți de intriga vrăji mașilor și apăsați de vitregia vremilor, s'au despărțit de biserica drept măritoare, care a fost în lungul veacurilor adăpostul întregului nostru popor românesc.

Astăzi noi, urmașii lor, înțelegând semnele vremii și porunca cea mare a străngerii rândurilor între toți fiii neamului nostru, cu gândul luminat și cu inima înălțată de o sfântă bucurie ne întoarcem earăș la sânul mamei noastre celei vechi și bune, la sânul biserici ortodoxe a neamului nostru: noi ne simțim datori să rupem pecetile cu care străinii au vrut să strivească credința strămoșească și sufletele noastre românești. Și avem nădejde în Dumnezeu, că ceea-ce facem noi astăzi, vor face toți frații noștri cari zic că sunt uniți cu papa, adecă se vor întoarce și ei până la anul la biserica ortodoxă română.

Hotărârea noastră am adus-o la cunoștința înalt Prea Sfinției Sale Mitropolitul Nicolae al Ardealului, și înalt Prea Sf. Sa ni-a spus că ne primește cu toată dragostea părintească de fii sufletești al bisericii neamului. Pe noi de aici înainte nimenea nu ne va mai putea despărți de înalt Prea Sfințitul nostru mitropolit Nicolae, care e păstorul nostru și de sfânta

biserică drept măritoare română, care e mama noastră cea adevărată.

Cu această hotărâre în sufletele noastre venim la voi, iubiții noștri frați, ca de aici înainte una să fim, pe cum dintr'un potir ne vom cumineca cu toții cu trupul și sângele Domnului Iisus Hristos. Vă rugăm să ne primiți cu dragostea voastră, frațe care să domnească în veci între poporul nostru. Domnul să-și trimită binecuvântarea de sus asupra frăției și a unității bisericesti pe care o facem în clipa aceasta.

Li răspunde pâr. protopop Ion Căndea, imbiindu-i dragostea frățiască, care de multă vreme dorește și suspină după acest moment.

Implinit acest act, preotul Jurcovan intră în soborul celorlalți preoți și intrând cu toții în biserică săvârșesc sf. Liturgie, după care cu un cor minunat improvizat de ing. C. Cristea urmează rugăciunile pentru Rege și Țară care se sfârșește cu Imnul regal.

Sinodul, care se ține, primește cu întreită aclamare pe preotul Gh. Jurcovan de al său, după care primire, pâr. protopop dă citire actului I. P. S. Sale Mitropolitului prin care preotul Gh. Jurcovan se institue ca paroh al parohiei ortodoxe române din Drăguși, trecut la biserica ortodoxă cu înteg poporul său și cu toată averea fostei biserici unite.

După aceasta preotul *Pavel Borzea* ține următoarea cuvântare:

„Să slujești patria ta și a strămoșilor tăi și pe Dumnezeu! Părinților tăi, cu toată puterea sufletului tău și jertfa chiar a ființei tale“

Testamentul lui Ștefan Vodă.

Ar plânge de mare bucurie cinstiții preoți și protopopi ai Drăgușului, dacă în acest ceas ne-ar vedea săvârșind fapta cea frumoasă a împăcării fraților de un sânge și de o lege din acest sat. Ei însă nu mai pot vărsa lacrimi de bucurie pământească, ci stând înjurul scaunului Tatălui din ceruri îngerește își spun bucuria Tatălui ceresc, că văd cu sufletele lor fapta cea frumoasă a reînțoarcerii fraților către frați și a traiului lor în unirea la sânul cel mântuitor al mamei biserici care i-a născut din apă și din duh cu puterea credinții în Dumnezeu.

Prin ursita cea rea ajutată de omeneasca slăbiciune a mitropolitului și protopopilor și a unora dintre preoți cari acum 224 de ani conduceau biserica noastră românească, s'a rupt poporul românesc în două părți. Nenorocită întâmplare, care iată până azi ține cearta și răutatea între frații și fii aceluiși popor. Însă întâmplări ca cea de azi de aci din Drăguș și asemenea cu aceasta dela Ucea de sus, apoi de pe valea Geoagiului din nordul Ardealului, ne dovedesc, că ceea ce s'a rupt, acuma 200 de ani n'a fost sufletul poporului românesc, n'a fost credința lui care s'a rupt, ci a fost numai partea vremelnică a vieții a

acelor fii și frați cari nu că se închinau la alți Dumnezei, ci în două biserice, una lângă alta zidite, își săvârșiau cele 7 taine tot în slujbă și tot într'o credință întemeiată de Domnul nostru Iisus Hristos.

Când vin vânturi mari și furtuni rele, se rup ramurile și cad multe poame și fructe din pomi. Ba se răstoarnă chiar și pomi și arbori întregi. Cei mai tari și mai adânc înrădăcinați însă rămân neclintiți.

Așa a venit peste săracul și năcăjitul nostru popor acum 200 de ani o furtună păgubitoare, furtuna papistășiei.

S'a rupt rămurele, adecă unii preoți, s'a rupt crengi, adecă protopopi, s'a răsturnat chiar copaci întregi adecă protopopi, s'a răsturnat chiar copaci întregi adecă mitropolitul de pe atunci cu sfetnicii lui. Dar, *pădurea*, adecă poporul, nu s'a răsturnat, el a rămas în credința lui cea veche ca arborii și pomii cei adânci în pământul lor de baștină.

Sufletul care ține credința în Dumnezeu a neamului românesc, e și azi tot unul. Numai preoți și protopopi și mitropolitul dela Blaj mai sunt și azi răsturnați de furtuna papistășească; dar pe cum ne dovedeți Dvoastră, iubit popor, sânteți una, căci iată ați venit aci cu voia Dvoastră, și în care ați prins chiar și pe preotul Dumneavoastră, și ceștialți frați tot într'o credință cu Dvoastră v'au primit nu numai frățește, ci cu bucurie mare, că de aci înainte într'o singură biserică, într'un glas și într'o simțire și într'o bunătate a inimii veți lăuda și vă veți ruga Tatălui din ceruri să trimită darul Său peste Dvoastră, copii Dvoastră, vitele Dvoastră, sămănăturile, Dvoastre, curțile și nimestiile și peste toată agoniseala și osteneala Dvoastră.

Mare praznic aveți azi frați creștini și români din Drăguș. Rugați-vă Lui Dumnezeu la un loc, ca să trimită bunul Tată ceresc și în celelalte comune, despărțite încă, praznicul mare pe care îl prăznuiți Dvoastră astăzi. Rugați-vă deacum laolaltă căci jar mult dă căldură mare, și rugăciunea cea multă și laolaltă făcută cu ferbinte credință va înmuia blăstămul despărțirii dintre frați și va face praznic în toate satele despărțite.

Eată cât de frumos dovedeți astăzi că Sfântul și Marele Ștefan vovod, cu toate că a fost domn peste noi aici, dar a poruncit cu sufletul său cel adânc creștinesc și românesc, porunci pe care noi cei de aci le împlinim azi tot cu același simț ca oricare român din tot cuprinsul României, adecă dovedeți că faceți parte din pădurea cea mare și tare românească și creștinească, tocmai ca toți românii de azi din Basarabia, Bucovina, Moldova, Muntenia, Dobrogea, și Ardeal. Și din simțirea aceasta nu-s răsturnați fără numai Vlădicii papistași ai Blajului și cari se țin de ei.

Ștefan cel Mare și Sfânt cel care a bătut pe păgâni și a apărat creștinătatea și a zidit la 40 de biserici, el ne poruncește porunca „Să slujești patria ta

și a strămoșilor tăi, cu toată puterea sufletului tău și jertfa chiar a ființei tale“.

Această poruncă o plinim toți cari ne bucurăm și laudăm aci pe Dumnezeu. Căci împreunându-ne azi din 2 într'o singură biserică, cu prisosință dovedim că slujim și iubim patria noastră și a părinților noștri, slujim și laudăm pe Dumnezeu nostru și al strămoșilor noștri, care binecuyântarea cerească va întări și împăca sf. biserică dreptmăritoare de răsărit și prin ea va înveșnici fericită și împuternicită Țara Românească pe acest pământ în vecii vecilor.

La aceasta răspund păr. Jurcovan, promite că va fi un muncitor spre înaintare și își va împlini îndatoririle patriotice, sociale și religioase, care în mai mare măsură i se impun de acum înainte.

Înduioșător a fost momentul, când păr. I. Banciu, fost administrator, cu vorbe pornite din caldă și iubitoare inimă, își ia rămas bun dela poporul îngrijit cu cele sufletești de trei ani. Adânc simțită păstorire a stors lacrimi din partea celor cari au dorit'o și cunoscut'o.

S'a organizat apoi procesiunea pentru sfințirea crucii din partea de apus a satului. Încheindu-se partea religioasă, s'a rânduie o gustare în curtea bisericii la care au participat ca oaspeți toți onorații din plasa Arpașul de-jos.

Procesul de revenire a fraților uniți, început fiind, fericiți vor fi toți cari cu cât de puțin vor contribui la desăvârșirea lui.

Unul dintre privitori.

Furtuna.

— Schiță. —

Eră în amurgul unei zile de vară. Părintele Zamfir o luase din câmp spre casă îngândurat și apăsător în întreaga sa ființă de plumbul norilor amenințatori, ce pluteau în văzduh și steteau cât pe aci să-si reverse belșugul apelor asupra pământului săturat dealtfel de umezeala zilelor din urmă. O grea melancolie puse stăpânire asupra sufletului său.

Își vedeă cu ochii peirea fânului de curând cosit și așezat în brezde regulate ca șirele monotone și negre depe fila unei cărți. Cea mai mare nădejde a sa eră pe cale de a-se spulberă. În cugetul pagubei suferită, prin revărsarea râului Alvița și nomolirea fânului, se sintetiză durerea unui tată alor cinci copii acărora existență și creștere atârână în mare măsură de norocoasa adunare a căpițelor de fân, de pe verdea pajiste a fânațului.

Furtuna apropiată a văzduhului stârni în sufletul părintelui Zamfir o și mai strașnică turburare. Durerea se mărea, când își aduceă aminte de răutatea și nerecunoștința oamenilor. Întreaga iarna ajutase nevoiașii

satului din foame și goliciune, în schimbul ajutorului de peste vară. Acum însă se lepădau cu toții în felurite chipuri de binefăcătorii lor. Părintele Zamfir rămăsese singur și părăsit de toți. Acest gând al singurătății nu-l putea suportă. Turburarea se prefăcu într'o revoltă. Înaintând ă li își rezezi astfel cugetă în sine : „Doamne milostiv pentru nouă păcătoșii. Singur și preoteasa putem suferi amarul vieții dar puișorii noștri nevinovați nu pot cunoaște lipsa. Ce ne vom face? Întreaga noastră trudă de peste an să piară într'o clipă“. Muncit de aceste gânduri, stropi mari de ploaie, începură a-i umezi pe rând pălăria, pardesiul și încălțăminte, pânăce străbătu umezeala până la piele.

Sensația recelii stropilor îl cutremurără. „Așadară mi-a fost inevitabilă nenorocirea. Când mi-a surăsbândă unei recolte îmbelșugate apa mi-o distruge, lăsându-mă cu punga goală și cu amarul în suflet“. O puternică revoltă cuprindeau aceste gânduri, în contra naturii neînduplecate și a răutății oamenilor. Umezit și revoltat în sufletul său, părintele Zamfir intră în casă. Deja din prag copilașii îl întâmpină cu : „Tăticule dragă unde ai fost?“ „Tăceți,“ le răspunde într'un ton grav tatăl, și'n acest cuvânt, par că s'a descărcat toată revoltă de pe cale. Copilașii smeriți o luară carencătrău prin casă.

Preoteasa Melania cu privirea vecinic senină a ochilor săi mari și negri și pe un un glas îi zise soțului : „Scumpule, pentruce nu te-ai grăbit să nu te fii ajuns furtuna pe cale?“ „Mă lasă'n pace și nu mă întreba!“ îi replică soțul cu aceia-i gravitate.

Maica preoteasă, ca prin instinct înțelese rostul mahnirii părintelui Zamfir și nu-l mai tortură cu vorbe fără rost. Fără să zică ceva aduse schimburi noi părintelui. Toate aceste se petrecură fără vorbă. În timp ce părintele Zamfir își schimbă hainele, ploaia se tot întefi, încât în scurt timp, curtea casei deveni lac.

Găinile și pui se ascuseră unde putură, iar rețele și găștele se scaldau în apa ploii aducătoare de nenorocire. Erau când cu capul sub apă, când îndreptate razna spre cer! Se vede, că numai lor le folosia ploaia torențială. Părintele Zamfir obosit se trânti pe lavița din casă se silea să alunge gândurile sinistre ce-l apucară pe cale. Sforțarea era zădarnică. Zgomotul apei, care se ridică la o înălțime considerabilă pe stradele satului, îi reaminte neconținut nenorocirea. Odihnind părintele Zamfir, maica Melania, fără să zică un cuvânt ieși la stradă. Văzu venind pe undele tulburi ale pârăului de curând format pe stradă, din belșugul ploii, o găscă cu șase puișori. Dintr'ân și patru mai tărișori rezistară apei înotând iar doi mai debili erau amenințați să fie înghițiți de furia valurilor. Pentru salvarea vieții acestora maica Melania își jertfi comoditatea din casă și le ieși într'ajutor. Apucând cei doi pui debili îi duse încetul la buze și-i sărută. Gâsca și cei 4 pui mai rezistenți îi îndreaptă spre curtea casei, unde fură scuțiți. „Vai sărmani de voi,

ai cui veți fi fiind?„ cu aceste cuvinte întră preoteasa încetșor în casă. Într'aceasta părintele Zamfir se sculă de pe laviță și văzându-și soția umedă și cu pui la braț o întreabă: „Pentruce ai ieșit în ploaie?“ Lasă-i sărmanii! Cine știe ai cui sunt. Mi-a fost milă de dâșșii, era gata să piară“, răspunde maica Melania și era atât de jalnic glasul. Înfășă puii în scutece și-i așează lângă cuptor.

Asemenea zării luminate de fulger întrun moment se împrăștie măhnirea și desnădejdea părintelui Zamfir. Înaintă ușor spre maica melania, o îmbrățișă și sărutându-o pe frunte îi zise: „Scumpa mea! Tu mi-ai arătat calea fericirii, prin sufletul tău, în care porți o comoară — mila — pe care mulți dintre muritori n'o cunosc și cu atât mai puțini o pot dobândi!“

Două lacrimi mari, ca stropi de ploaie ce au trecut, îi brăzdară fața arsă de soare a părintelui Zamfir. Într'un moment oameni i-se păreau mai buni. Ploaia ce era pe sfârșite îi reaminti tulburarea sufletului său din clipele de mai'nainte și par'că se rușină. Atât de mic se simțea părintele Zamfir în fața naturii și a soției sale. *Ștefan R. Lungu.*

INFORMAȚIUNI.

Adunarea secției Arad. a asociației clerului „Andrei Șaguna“.

În 9 Septembrie, asociația clerului Andrei Șaguna secția Arad și-a ținut adunarea generală într'o sală a internatului diecezan de de fete. În cuvântul de deschidere părintele protopop I. Georgea președintele acestei asociații indică cărările pe cari trebuie să meargă preoșimea noastră, pentruca să poată corăspunde chemării grele, la care este angajată.

Apoi arată regretul P. S. Sale părintelui Episcop Ioan care fiind încă tot în covalență, nu poate participa la adunare. Salută pe reprezentantul P. S. Sale și Ven. Conzistoriu în persoana păr. as. referent Păcățianu, salută pe președintele asociației noastre din Ardeal dl. Dr. Ciuhandu și pe d. Tudor Popescu secretariul „Societăți ortodoxe a femeilor române din România“. La bineventări răspund toți cei trei domni accentuând fiecare importanța și misiunea clerului în viața poporului nostru. Întrându-se în ordinea de zi se constată că din aproape 400 de preoți ai diezei noastre abia sunt prezenți 70 un fenomen regretabil care arată că preoșimea încă nu voiește să se afirme la locul ce ise cuvine.

Părintele Dr. Felea secretarul asociației cetește un raport amănunțit de unde reiese că în unele protopopiate nici nu avem cercuri religioase organizate iar altele stagnează cu totul. Au urmat conferențele

temeinice și bine pregătite ale părintelui protopop Givulescu și părintelui Crișmariu. Pe cea dintâi o publicăm. Seara la 6 oare d. Popescu Tudor a ținut la palatul Cultural o conferință despre concordat, la care a participat public mult.

Pentru Catiheți și Profesorii de Religione. Cărțile de Religione pentru școlile primare de Dr. Petru Barbu, aprobate de Consistoriile din Arad și Caransebeș, sunt luate la cunoștință de Ministerul instrucțiunii, secretariatul general, Cluj cu Nr. 21434/1921, iar Cărțile de Religione pentru școlile secundare, aprobate de aceleași Consistorii, sunt luate la cunoștință de sus numitul Minister cu Nr. 32713/1921.

Se pot comanda dela Librăriile Diecezane din Arad și Caransebeș.

Logodnă. Anunțăm cu placere logodna dșoarei *Minodora Giurgiu*, fica preotului nostru din Bodești cu dl. *Traian Vraciu* candidat de preot.

Sincere felicitări.

A V I Z.

Cu onoare aduc la cunoștință onoratu-lui public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Dorobanților Nr. 41 (școala confesională), am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; *construiesc orice planuri de casă, școli și biserici* împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri, și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,
arhitect.

Concurs.

Publicăm prin aceasta din nou concurs pentru primirea de elevi în cl. I.

Cererile se vor înainta direcțiunii școlii până la 1 Octomvrie și trebuie să fie însoțite de următoarele acte:

1. Extras de botez.
2. Act de naștere dela oficiul stării civile.
3. Certificat școlar.
4. Actul de vaccină.

5. Declarație dela părinți, că în cazul neîmpărțășirii de bursă, vor suporta cheltuelile de întreținere în internat, cari sunt pe un an:

- a) În număr, 3000 Lei, plătiți în trei rate: la înscriere, la Crăciun și la Paști.
- b) În natură, 100 kg. făină, 100 kg. cartofi 10 kg. fasole, 5 kg. untură și 50 ouă, cari se pot cumpăra în bani.

Examenele de admitere din l. română, matematică, istoria și geografie României se vor da în 6 și 7 Octomvrie.

*Direcțiunea școlii normale
ort. rom. din Arad.*

CONCURSE.

În conformitate cu concluzul Ven. Consistor diecezan ort. rom. din Arad, — Nr. 3053/924, — se escrie de nou concurs pentru deplinirea definitivă a parohiei vacante: **Talpoș**, cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Veniturile parohiei sunt:

1. Usufructul sesiei parohiale cu dreptul de pășune.
2. Casa parohială cu intravilan și supra edificat.
3. Stolele legale.
4. Întregirea salariului dela stat, pentru care parohia nu i-a răspundere.

Parohia e de clasa I., în lipsa de recurenți de această clasă, se admit și cei cu clasificarea de cl. II-a.

Alesul va solvi toate dările publice după beneficiul preoțesc și va avea să catehizeze în școala primară din comună, fără remunerațiune din partea parohiei.

Reflectanții își vor înainta concursurile, ajustate cu toate documentele prescrise și adresate comitetului parohial din Talpoș, la oficiul protopopesc ort. rom. din Ineu (jud. Arad) și se vor prezenta, — cu observarea strictă a dispozițiilor din Regulamentul pentru parohii, — în careva Duminecă ori sârbătoare în sf. Biserică din Talpoș, spre ași arăta dexteritatea în oratorie și în cele rituale.

Reflectanții din alte Dieceze, — deodată cu cererea de a li se da voe spre a se prezenta în biserică, — vor avea să dovedească că au permisiunea Prea Sfinției sale Dlui Episcop diecezan, de a concurge la aceasta parohie.

Dat din ședința comitetului parohial din Talpoș.

Ioan Popa, m. p.

adm. par. președinte.

Zălan Leu, m. p.

not. comit. par.

În conțelegerea cu: *Ion Georgia, m. p.* protopb.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei **Toc**, protopresbiteratul Radnei, devenită vacantă prin moartea parohului Vasile Neiculescu să publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima apariție în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt:

1. 21 jugh. 800□ pământ arător și fânaț,
  2. Stolele legale.
  3. Birul legal.
  4. Folosința intravilanului parohial.
- Casă parohială nu este.

Alesul e obligat a suporta toate dările publice după venitul parohial.

Parohia este de cl. a II-a dar, în lipsă de recurenți pentru această clasă, să admit și recurenți de cl. a III-a.

Recursele ajustate cu documentele recerute și adresate comitetului ort. rom. din Toc sunt a se înainta P. On. oficiu protopresbiteral ort. rom. din Radna.

Reflectanții sunt îndatorați a se prezenta în sf. biserică din Toc în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie, dar numai cu observarea strictă a celor dispuse prin §. 33 din Regulamentul pentru parohii. Cei din altă dieceză vor dovedi, că au înalta încuviințare a P. Sale Dlui Episcop diecezan de a putea reflecta la aceea parohie.

Din ședința dela 14/27 Aug. 1924.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu:

Procopiu Jivulescu
protopresbiter tractual.

—□—

3--3

Concurs repetit.

În conformitate cu ordinul Veneratului Consistor Nr. 2369/1924, pentru îndeplinirea parohiilor I-a și a II-a din **Toracul-mic** (Mali-Torak, jud. Torontal; Reg. Sârbo-Croato-Sloven) se publică concurs cu termen de alegere de **45 de zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Venitele fiecărei parohii sunt:

1. Una sesiune parohială constătătoare din 30 jug. cadastrale, pământ arător.
2. 75 dinari, până la regularea definitivă a birului.
3. Stolele legale.
4. Eventuala întregire a dotațiunii dela stat, pe care parohia nu o garantează.

Case parohiale nu sunt. Preoții aleși vor suporta toate dările publice după beneficiul lor din parohie și vor fi deobligați să catehizeze la școlile primare din comună, unde vor fi designați de către autoritățile competente.

Ambele parohii sunt de clasa I, — dar se admit și recurenți cu calificatiune preoțescă de clasa II-a. Recursele ajustate regulamentar și eventual cu atestat de serviciu, se vor adresa către comitetul parohial din Toracul-mic și se vor înainta Oficiului parohial din Sarcia (Sarcă, Reg. S. H. S.); iar reflectanții pe lângă observarea strictă a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Toracul-mic spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie. Concurrenții din alte dieceze vor avea să producă act de legitimize de la Prea Sf. Sa dl Episcop al Aradului, că pot recurge.

Toracul-mic, din ședința comitetului parohial ort. român ținută în 7/20 August 1924.

Teodor Muntean m. p.
președinte

Vichentie Baloș m. p.
notar

În conțelegere cu:

Gherasim Andru m. p.
administrator.

3—6

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: Prefectura Județului.